

E-Læring på web 2.0

Anmeldelse af Thomas Ryberg, Institut for Kommunikation, e-Learning Lab – Center for brugerdreven innovation, læring og design, Aalborg Universitet

E-Læring på web 2.0

Nina Bonderup Dohn og Lars Johnsen

Samfundslitteratur

2009

224 sider

ISBN: 978-87-593-1443-2

Bogen e-læring på web 2.0 er skrevet af Nina Bonderup Dohn og Lars Johnsen, som begge er lektorer på Institut for Fagsprog, Kommunikation og Informationsvidenskab på Syddansk Universitet. Bogen er en lærebog om web 2.0 i teori og praksis og henvender sig til studerende på uddannelser, der arbejder med it, kommunikation og læring såsom læreruddannelser og humanistiske it-uddannelser. Desuden til professionelle, der ønsker at anvende web 2.0 til kommunikation og læring i private virksomheder eller som undervisere på en ungdoms- eller videregående uddannelse. Helt overordnet vil jeg starte med varmt at anbefale bogen til ovenstående grupper, da den indeholder både velgennemtænkte, velreflekterede og nødvendige eksempler på web 2.0 i praksis. Samtidig diskuteres disse eksempler i dybden, og der bliver uddraget mere generelle, didaktiske heuristikker og identificeret spændinger man bør være opmærksom på, når man arbejder pædagogisk med web 2.0.

Bogen er således en særdeles kærkommen dansk introduktion til web 2.0 i teori og praksis, som fint formår både at diskutere konceptuelle og teoretiske aspekter samt formidle glimrende eksempler på, og refleksioner over, brug af web 2.0 i praksis. Men hvad er så dette web 2.0, som har gennemsyret it-pædagogiske diskussioner og udgivelser de seneste år? I forhold til dette spørgsmål anlægger forfatterne et dobbelt blik og argumenterer for, at web 2.0 både omhandler en *teknologisk* dimension og indbefatter et *praksisperspektiv*, som fokuserer på de aktiviteter, teknologien bruges til at understøtte. De påpeger, at det er svært (og ufrugtbart) at give en entydig og udtømmende definition af web 2.0, men argumenterer for, at man kan opliste en række af typiske træk samt sider og services, der er paradigmatisk for web 2.0 (dvs. indeholder flere eller alle af de forskellige træk). Nogle af disse træk er eksempelvis: webmediering, brugerdeltagelse og flervejskommunikation, samarbejde og distribueret forfatterskab/ejerskab, (gen)brug og kontinuerlig transformation af materiale på tværs af sammenhænge. Hertil oplister

forfatterne nogle af de sites, som indeholder disse træk: Youtube, Flickr, Wikipedia, Facebook, Delicious, samt blogs og blog-universer.

I forhold til den tekniske optik behandler bogen nogle af de aspekter, der kendetegner web 2.0 og som muliggør f.eks. deling, brugerdeltagelse og transformation af materiale gennem en særlig informationsstrukturering og standardiseret mikroindhold (byggende på XML-standarder). Fra en kommunikations- og lærings-teoretisk vinkel påpeger forfatterne mulighederne for nye former for pædagogisk praksis, som især bygger på brugerdeltagelse, peer-evaluering og kollaborativ meningsproduktion.

Bogen er inddelt i ni kapitler, som falder i tre dele. I første del (kapitel 1 & 2) gives en introduktion til web 2.0 i læringsammenhænge samt en indkredsning af det teknologiske fundament.

I anden del (kapitlerne 3-7) gives der et bredt overblik over mulighederne med web 2.0 i praksis gennem introduktion og diskussion af en række forskellige cases, der omfatter brug af blog, wikis og 'social software' (facebook, second life, geotagging). Desuden introducerer forfatterne i kapitel 6 åbne e-læringsressourcer og e-læringsobjekter, og diskuterer i kapitel 7 begreber som kvalitet og kvalitetssikring i forhold til web 2.0.

I den tredje og sidste del (kapitel 8 & 9) graves der først et spadestik dybere i den læringsteoretiske diskussion af web 2.0 samt spændingerne mellem uddannelsessystemets og web 2.0's implicite logikker og vidensopfattelser. Dernæst introducerer bogens sidste kapitel mere indgående til organisering af læringsindhold med XML. Disse to kapitler afslutter således på sin vis de to perspektiver, der er anlagt igennem bogen, og der er ikke noget endeligt kapitel, som samler op på de indsigter, der er præsenteret igennem bogen.

En af grundene til, at dette ikke foreligger, er måske bogens såkaldte plug'n'play struktur, hvor de enkelte kapitler kan læses relativt uafhængigt af de andre. Dette er naturligvis en fordel, hvis man vil benytte enkelte af kapitlerne i forbindelse med undervisning. Er man mindre teknisk orienteret, kan man f.eks. skippe hele kapitler eller omvendt fokusere på netop disse, for de indeholder glimrende og forståelige introduktioner til nogle af de teknologiske aspekter, som måske ikke altid er så stærkt repræsenteret på de humanistiske it-uddannelser. Samtidig er de teknologiske kapitler dog også

mere forklarende og præsenterende end diskuterende og analytiske. Ulempen ved Plug'n'play strukturen er, at bogen kan give en mere ujævn eller springende læseoplevelse, men forfatterne har alligevel formået at mindske dette gennem struktureringen af kapitlerne. Dog er der et konceptuelt stort spring mellem f.eks. kapitel 8 og 9, hvor relativ tung teoretisk refleksion og diskussion følges af en praktisk gennemgang af en bestemt XML standard, hvor sidstnævnte kommer til at virke lidt som et appendiks. Dette forstærker lidt en tendens til, at de to perspektiver bliver som to vandrere, hvis ruter kun glimtvis overlapper og mødes med hinanden; men når de gør, er det en fest.

Desuden sidder man tilbage med et ønske om et mere opsamlende kapitel særligt på grund af rammesætningen i indledningen af bogen. Her argumenterer forfatterne for fem overordnede grunde til, hvorfor det er relevant og vigtigt at anvende web 2.0 til e-læring (understøttelse og kvalificering af undervisernes arbejde, mulighed for organisering af fleksibel læring, motivation og forudsætninger hos de lærende, didaktiske fordele, kompetencebehov i fremtidigt arbejdsliv). Det er dog ikke helt tydeligt, hvorvidt disse faktisk udgør nye muligheder, som er specielle for web 2.0, da de på mange måder minder om argumenter, som tidligere er blevet fremført i forbindelse med teknologistøttet læring.

I denne forbindelse er det dog væsentligt at fremhæve forfatternes diskussion af en (måske) ny form for kompetence og udfordring, som de benævner 'remix-kompetence'. Denne lever i spændfeltet mellem ukritisk copy-paste og dynamisk, original sammensætning af eksisterende ressourcer til ny viden eller materialer. Ligeledes argumenterer de for mulighederne i web 2.0 for, at lærende kan skabe stærkere sammenhænge i deres (livslange) læring på tværs af forskellige arener (formel/uformel, på tværs af kurser og semestre). Diskussionen af remix-kompetence vender forfatterne tilbage til, men mulighederne for at skabe bedre sammenhæng på tværs af kontekster, som nævnes i case-eksemplerne, samles der ikke op på i samme grad, selvom det er tydeligt, at der er specielle udfordringer i forbindelse med dette. Kapitel 5 om social software (eksemplificeret med facebook, geotagging og second life) bliver eksempelvis lidt mere didaktisk famlende og usikkert, hvor der i de øvrige case-eksempler præsenteres mere klare rammer og didaktiske overvejelser. Dette er ikke, isoleret set, et problem hos forfatterne, men ses også, når vi bevæger os ud i anden litteratur om læring og web 2.0. Derfor er det ærgerligt, at der ikke bliver samlet op og stillet nogle samlede, videre spørgsmål i forhold til problemer med at skabe disse sammenhænge på tværs for de lærende. Hertil skal det dog siges, at kapitlet om social software opstiller nogle rigtig gode spørgsmål og problematikker, som undervisere kan reflektere over, inden de kaster sig over social software. Kapitlerne 3 og 4 om blogs og

wiki som læringsredskaber indeholder fremragende diskussioner af fokuspunkter for didaktisk planlægning. Dertil diskussioner af, hvorledes spændinger mellem web 2.0s mere legende, genbrugende, dynamiske og kollaborative logikker kan kolliderer med uddannelses-systemets fokus på, at folk tilegner sig bestemte typer af viden samt behovet for at sikre kvaliteten og dybden i denne. Som forfatterne fint gør rede for (specielt i kapitel 8), så er rammerne for, hvad der konstituerer et gyldigt og produktivt svar inden for de forskellige logikker, ikke nødvendigvis de samme.

Som nævnt kunne man godt savne en mere konkluderende diskussion, der kunne samle op på f.eks. argumenterne for at anvende web 2.0 læring, præsentere en måske stærkere sammenbinding af de teknologiske og praksisorienterede perspektiver samt endeligt opsummere og diskutere alle de didaktiske indsigter, spændinger og problematikker, som læseren præsenteres for igennem case-eksemplerne. Dette ændrer dog absolut ikke på, at bogen ikke alene er anbefalelsesværdig men faktisk nærmest er at betegne som et must for alle, der gerne vil beskæftige sig med inddragelse af web 2.0 i forhold til undervisning og læring i praksis.